

ВИЛЕНСКИЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦИАЛЬНАЯ

№

ГАЗЕТА

90.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 18-го Ноября. — 1847 — Wilno. WTOREK, 18-go Listopada.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 12-го Ноября.

Высочайшими Грамотами, 19-го, 24-го и 30-го Сентября, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами: Ордена Св. Владимира 2-й степени, Генералъ-Лейтенанты, Начальники Пѣхотныхъ Дивизій: 13-й, *Соболевскій*, и 14-й *Моллеръ 2-й*. — Ордена Бѣлаго Орла, Начальникъ Артиллеріи по части Инспектора Резервной Кавалеріи, Генералъ-Лейтенантъ *Арнольдъ 1-й*, и Начальникъ 4-й Легкой Кавалерійской Дивизіи, Генералъ-Лейтенантъ *Зассъ 2-й*; — ордена Св. Анны 1-й степени, Императорскою Короною украшеннаго, Генералъ-Лейтенанты, Начальники Дивизій: 5-й Легкой Кавалерійской, Князь *Багратионъ-Имеретинскій 1-й*, 1-й Легкой Кавалерійской, *Дубельтъ 2-й*, и 2-й Уланской *Гроттенгельмъ 1-й*; — ордена Св. Анны 1-й степени, Начальникъ Штаба Инспектора Резервной Кавалеріи, Генералъ-Маіоръ, Генералъ-Адъютантъ Князь *Долгоруковъ 3-й*.

— Высочайшими Грамотами, 3-го и 12 Октября, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена Бѣлаго Орла: Генералъ-Лейтенантъ, Командующій войсками въ Южномъ Дагестанѣ, Князь *Аргутинскій-Долгорукий*, и Командующій войсками въ Сѣверномъ Дагестанѣ, Генералъ-Лейтенантъ Князь *Бebutovъ*.

— Такою же Высочайшею Грамотою, 12 Октября, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена Св. Анны 1-й степени, Инженеръ Генералъ-Маіоръ *Бурно*.

С М Ъ С Ъ.

О ЛЕЧЕНІИ ХОЛЕРЫ.

(Изъ записки представленной Докторомъ Хоньскимъ въ С. Петербургскій Центральный Холерный Комитетъ).

Въ отношеніи холеры весьма замѣчательны два ея періода. Первый изъ нихъ отличается сильными испражненіями. Болѣзненные явленія къ первому періоду принадлежащія какъ то: головокруженіе, потускненіе глазъ, внезапная перемѣна чертъ лица, ослабленіе голоса, дрожаніе всего тѣла, ознобъ, тошнота, упорная рвота, сильныя боли въ органахъ пищеваренія водянистый поносъ и т. п., ясно доказываютъ стремленіе организма къ изверженію вреднаго вещества, постигшаго его. Большое сходство сказанныхъ явленій съ припадками, сопровождающими отравленія острыми ядами, не можетъ не обратить на

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 12-go Listopada.

— Przez Najwyższe Dyplomata, 19-go, 24-go i 30-go Września, Najmilsieciwiej mianowani zostali Kawalerami: Orderu Św. Włodzimierza klasy 2-jej, Jenerał-Porucznicy, Naczelnicy Dywizyi Piechoty: 13-jej, *Sobolewski*, i 14-jej *Moller 2*; — Orderu Orła Białego: Naczelnik Artyleryi, w Wydziale Inspektora Jazdy Rezerwowej, Jenerał-Porucznik *Arnoldi 1*, i Naczelnik 4-jej Dywizyi Lekkiej Jazdy, *Zass 2*; — Orderu Św. Anny klasy 1-jej, z Koroną CESARSKĄ, Jenerał-Porucznicy, Naczelnicy Dywizyi: 5-jej Jazdy Lekkiej, Xiążę *Bagration-Imeretinski 1*, 1-jej Jazdy Lekkiej *Dub-it 2*, i 2-jej Ułanów *Grottenhelm 1*; — Orderu Św. Anny klasy 1-jej, Naczelnik Sztabu Inspektora Jazdy Rezerwowej, Jenerał-Major, Jenerał-Adjutant Xiążę *Dolgorukow 3*.

— Przez także Najwyższe Dyplomata, d. 3 i 12 Października, Najmilsieciwiej mianowani Kawalerami Orderu Orła Białego: Jenerał Porucznik, Dowodzący Wojskami w Dagestanie Południowym, Xiążę *Argutinski-Dolgorukow*, i Dowodzący Wojskami w Dagestanie Północnym, Jenerał-Porucznik Xiążę *Bebutow*.

— Przez także Najwyższy Dyplomata, 12 Października, Jenerał-Major Inżynierów *Biurno*, Najmilsieciwiej mianowany Kawalerem Orderu Św. Anny klasy pierwszej.

ROZMAITOŚCI.

O LECZENIU CHOLERY.

(Wyjątek z pisma Doktora Chońskiego, podanego do Centralnego Cholerycznego Komitetu w St. Petersburgu).

Cholera ma dwa główne okresy, które na szczególniejszą zasługują uwagę. Pierwszy z nich odznacza się gwałtownymi wypróżnieniami. Zjawiska, które w tym początkowym okresie choroby postrzegamy, jako to: zawrót głowy, przymiony blask oczu, osłabienie w głosie, chwianie się całego ciała, dreszcz, uporne womity, nieustanna biegunka i t. d., świadczą najoczewiejsiej, że w tej chwili organizm usiłuje otrząsnąć się ze zgnębnego wpływu, który go napastuje, a wielkie podobieństwo wymienionych tutaj zjawisk, do owych, które widzimy w niektórych przypadkach otrucia, nie tylko że zastanawia każdego doświadczonego Lekarza, ale i ostrzega go przytém,

Варшава, 15 Ноября.

Советъ Управленія Царства имѣя въ виду встрѣчаемое затрудненіе въ сборѣ причитающихся съ Еврейскаго народонаселенія рекрутъ, изъ холостыхъ и женатыхъ бездѣтныхъ конскриптомъ, по случаю раннихъ браковъ, заключаемыхъ Евреями, отъ чего многіе изъ нихъ по достиженіи 20 лѣтъ имѣютъ уже дѣтей, въ исполненіе Высочайшаго Государя Императора повелѣнія, постановилъ и постановляетъ:

Статья 1. Всѣ Евреи отъ 18 до 25-ти лѣтъ включительно подлежатъ отнынѣ рекрутской повинности.

Ст. 2. 18-ти и 19-лѣтніе Евреи могутъ быть принимаемы въ военную службу и ниже установленной мѣры, но не менѣе двухъ аршинъ и двухъ вершковъ.

Ст. 3. § 5-й Правило о рекрутской повинности Евреевъ 14 (26) Сентября 1843 года, замѣняется первою статьею настоящаго постановленія.

Два желѣзные плоскодонные парохода, построены на заводѣ Гг. *Guibert* и *Gache*, въ Нантѣ, во Франціи и назначенные для плаванія порѣкъ Вислы, прибыли 9-го числа с. м., въ полдень, въ Варшаву, и остановились на срединѣ рѣки, при спускѣ, въ виду замка.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 12 Ноября.

Извѣстный медикъ и операторъ, профессоръ Диффенбахъ скончался скоропостижно, вчера, въ три часа по полудни, въ то самое время, когда читалъ лекцію въ клиникѣ. Апоплексическій ударъ былъ столь силенъ, что всѣ усилии, находившихся тутъ же врачей, чтобы спасти его жизнь, оказались тщетными. Покойный родился въ 1794 году, въ Кенигсбергѣ.

За нѣсколько дней предъ симъ, получено здѣсь печальное извѣстіе изъ Лейпцига, что Феликсъ Мендельсонъ-Бартольди, одинъ изъ знаменитѣйшихъ современныхъ композиторовъ, 4 Ноября скончался. Мендельсонъ былъ еще въ цвѣтущемъ возрастѣ. Онъ родился въ Берлинѣ 1809 года.

А в с т р і я.

Вѣна, 12 Ноября.

Императоръ и Императрица отправились вчера въ Пресбургъ, чтобы присутствовать при открытіи Венгерскаго сейма.

— Канцлеръ Венгрии, графъ Майлатъ, уволенъ отъ сей должности, съ званіемъ государственнаго министра; должность канцлера поручена графу Аппони.

— Знаменитый Сербскій писатель, Вукъ Стефановичъ Караджичъ, любимецъ проживающаго здѣсь, бывшаго сербскаго князя Милоша, издалъ первый переводъ на сербскомъ языкѣ Нового Завета. Д-ръ Ка-

себя вниманія опытнаго Врача и внушаетъ ему мысль, не прибѣгать въ томъ случаѣ къ крѣпкимъ эликсирамъ и острымъ каплямъ, а искать другаго рода средства, природѣ болѣзни болѣе соотвѣтствующаго. Однимъ словомъ въ этомъ періодѣ холеры первое поначеніе Врача должно состоять въ томъ, чтобы облегчить рвоту и приостановить поносъ. Для чего нѣтъ удобнѣйшаго и вѣрнѣйшаго средства, какъ корень Ипеакауаны (*Radix. Cephaelis Ipecacuanne*). Какъ скоро появлялась тошнота, съ тягостію подъ ложечкою, или рвота, я давалъ больному сперва одинъ потомъ другою стаканъ теплаго молока, или отваръ изъ льняныхъ сѣмянъ, для ускоренія и облегченія рвоты, а послѣ для предупрежденія поноса или для прекращенія его, если онъ уже появился, прописывалъ немедленно слѣдующій порошокъ.

Rp. Pulveris rad. Ipecacuanne gr. X. v. XV.

— Angelicae gr. V.

M. f. pulvis d. t. d. N. IV.

D. S. По обстоятельству принимать, черезъ полчаса или рѣже.

Уже послѣ перваго приѣма нерѣдко прекращался водянистый поносъ, а вмѣстѣ съ тѣмъ и другіе припадки исчезали. Вообще продолжалъ я употребленіе порошковъ до того времени, пока не приостанавливалъ

Warszawa, 15 listopada.

Rada Administracyjna Królestwa zważając, że w Królestwie Polskiem zachodzi trudność w wybieraniu z pomiędzy Żydów odpowiedniej liczby rekrutów, ze spisowych bezżennych i żonatych bezdzietnych, a to z powodu wczesnego zawierania przez nich związków małżeńskich, dla czego wielu z pomiędzy nich, po dośnięciu lat 20 tu mają już dzieci, w wykonaniu Najwyższego rozkazu JEJEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI, — postanowiła i stanowi, co następuje:

Artykuł 1. Wszyscy Żydzi, będący w wieku od 18-tu do 25 lat skończonych, ulegają odtąd spisowi i zaciagowi wojskowemu.

Art. 2. Na zaciąg powoływani również być mogą 18-to i 19-letni spisowi Żydzi, nietrzymający przepisanej miary wzrostu, lecz nie niżsi jak 2 arszyny i dwa werszki.

Art. 3. Artykuł 1-szy niniejszego Postanowienia, znosi § 5. Przepisów o powinności zaciagowej Żydów w Królestwie, z d. 14 (26) Wrzesnia 1843 roku.

Dwa parostatki żelazne płaskie, zbudowane w zakładzie budowy statków parowych PP. *Guibert* i *Gache* w Nantes, we Francji, przeznaczone do żeglugi na Wiśle, przybyły d. 9 b. m. w południe do Warszawy, i stanęły na środku rzeki pod nowym zjazdem przy zamku.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s i a.

Berlin, 12 listopada.

Wczoraj po południu, o godzinie 3-iej, umarł tu nagłe sławny Doktor i Operator, Professor *Dieffenbach*. Śmierć jego nastąpiła w chwili, kiedy wykladał prelekcję w klinice. Napad apoplektyczny był tak silny, iż wszelkie starania obecnych lekarzy, aby przywrócić go do życia, okazały się bezskutecznymi. *Dieffenbach* urodził się w 1794 roku, w Królewcu.

— Przed kilką dniami nadeszła tu także z Lipska smutna wiadomość, że *Felix Mendelssohn-Bartholdy*, jeden z najznakomitszych kompozytorów tegoczesnych, d. 4 listopada przeniósł się tam do wieczności. *Mendelssohn* był jeszcze w całej sile wieku i czynnego umysłu. Urodził się w Berlinie 1809 roku.

А в с т р і я.

Wiedeń, 12 listopada.

W dniu wczorajszym, Cesarz i Cesarzowa wyjechały do Prezburga na zagajenie Sejmu Węgierskiego.

— Hr. *Mailath*, Kanclerz Węgierski, uwolniony został od tego obowiązku ze stopniem Ministra Stanu, godność zaś Kanclerska oddana została Hr. *Appony*.

— Znany pisarz serbski, *Wuk Stefanowicz Karadzic*, ulubieniec mieszkającego tu byłego Xięcia Serbskiego *Milosza*, wydał w księgarni *Mechitarystów* pierwsze tłumaczenie Nowego Testamentu w języku serbskim. Dr. Ka-

że w tym razie nie do kropel palących i tęgich elixirów uciekać się powinien, ale raczej szukać środków z naturą choroby więcej zgodnych. Według tego więc, w pierwszym okresie choroby, Lekarz powinien głównie starać się o to: aby pomódz do wmitów, a wstrzymać następne rozwolnienie żołądka. Najwłaściwszym i najpierwszym środkiem lekarskim w tym względzie, jest korzeń *Ipekakuany* (*Radix. Cephaelis Ipecacuanne*). Skoro tylko chory zaczął doświadczać parcia pod pierśiami i zrywania na womity, dawałem mu do picia jedną i drugą szklankę ciepłego m'ćka lub odwaru siemienia lnianego, aby ulżyć i przyspieszyć womit, a zaraz potem, dla zapobieżenia rozwolnieniu żołądka, lub wstrzymania onego, gdy się już okazało, przepisywałem następujące lekarstwo:

Rp. Pulveris rad. Ipecacuanne gr. X. v. XV.

— Angelicae gr. V.

M. f. pulvis. d. t. d. N. IV.

D. S. Zażywać w miarę potrzeby, co pół godziny lub też rzadziej.

Nie raz po zażyciu jednej dozy tego lekarstwa, wodniasta biegunka, i wślad za nią wszystkie inne towarzyszące jej cierpienia ustawały. W ogólnosci, zażywanie proszków powtarzałem póty, póki biegunka całkowicie się nie

радчикъ занимался съ 1820 года переводомъ священнаго писанія съ древне-славянскаго языка, пользуясь при томъ греческимъ текстомъ. Пять миллионъ народа будутъ читать въ первый разъ на природномъ языкѣ священное писаніе.

Пресбургъ, 2 Ноября.

Вчера, въ полдень, прибылъ сюда изъ Вѣны, на пароходѣ, намѣстникъ Его Императорско-Королевскаго Величества, эрцъ-герцогъ Стефанъ. При выходѣ на берегъ, Его Высочество встрѣченъ былъ мѣстными начальствами и многочисленнымъ народомъ, при пушечной пальбѣ. Наканунъ того дня, прибылъ сюда также эрцъ-герцогъ Йосифъ.

Франція.

Парижъ 9 Ноября.

Изъ *Journal des Débats*: „Французскій посланникъ при Неаполитанскомъ дворѣ, гр. Брессонъ, 2 числа с. м., въ 6 часовъ утра, найденъ въ своей окровавленной постелѣ мертвымъ, съ широкою раню на шеѣ, произведенною, какъ кажется бритвою. Это ужасное извѣстіе получено въ Марсели съ пароходомъ *Océan*. Подробности этого случая не извѣстны, но не подлежитъ сомнѣнію, что онъ самъ себя лишилъ жизни.“

— Изъ того же журнала: Французскій посланникъ при Сардинскомъ дворѣ, гр. Мортъ рѣшился зарѣзать бритвою себя и двоихъ дѣтей своихъ. Изъ письма его, къ своей супругѣ, узнали объ этомъ намѣреніи, и хотя съ трудомъ, но успѣли предупредить убійство. Говорятъ, что съ нѣкотораго времени гр. страдалъ признаками сумасшествія.

— Разнесся слухъ, что слѣдственный судья по дѣлу дѣвицы Люзи объявилъ въ своемъ заключеніи, что она должна быть выпущена на свободу, и что докладъ его имѣть быть вскорѣ прочитанъ въ палатѣ совѣта, которая сдѣлаетъ рѣшительное по сему предмету постановленіе.

— Графъ Себастьяни живетъ въ собственномъ домѣ, въ которомъ дочь его, герцогиня Праленъ, столь печальнымъ образомъ лишена была жизни.

— По письму изъ Барселоны, обнародованному въ *Memorial des Pyrénées*, Королеву Христинѣ ожидали въ Барселонѣ. Разнесся слухъ, что Королева Родительница намѣрена отправиться въ Римъ.

— Священникъ Лакордеръ, по личному приглашенію Архіепископа, будетъ произносить проповѣди во время Великаго Пѣста, въ здѣшней кафедральной церкви; проповѣди эти будутъ начаты подробною рѣчью въ честь О'Коннелла. — Въ *Spectateur de Lyon*, этотъ знаменитый проповѣдникъ описываетъ свое посѣщеніе Папы. Пій IX. — по словамъ его, — есть олицетворенное добродушіе, чистосердечіе, кротость, простота и миролюбіе. Его сердце, изъ тысячи окружающихъ его противорѣчій, умѣло найти единственный сообразный путь. Можно сказать, что весь Римъ празднуетъ безпрестанно, въ продолженіе уже 18-ти мѣсяцевъ, одно великое радостное торжество.

— Третьяго дня, спущенъ былъ, съ верфи, въ Га-

сия изиурительный поносъ. Иногда при употребленіи этихъ порошковъ, возобновляется и рвота, въ такомъ случаѣ не надобно больше давать порошковъ, а можно напротивъ дать больному чашку мятной настойки или крѣпкаго чаю. При такомъ леченіи почти всѣ изъ моихъ больныхъ выздоравливали. Много средствъ было мною въ то время испытано, но ни одно не оказало въ означенномъ періодѣ болѣзни, столь спасительныхъ результатовъ, какъ корень Шикакуаны.

Но къ несчастію при скоротечномъ ходѣ болѣзни, Врачи не всегда бывають призываемы въ первомъ періодѣ болѣзни. Между тѣмъ водянистый поносъ замѣняется сильною рѣзью въ животѣ, натугами, задержаніемъ мочи, судорогами, омертвѣніемъ кожи, предсмертною блѣдностью и въ такомъ крайнемъ положеніи, по видимому угрожаетъ больному смерть отъ удушенія (*asphyxia*). Тогда Врачи обязаны дѣйствовать всѣми мѣрами къ произведенію испарины и восстановленію правильнаго обращенія крови. Треніе тѣла острыми наружными средствами, ванны, горчичники, необходимы. Но болѣе всего видѣлъ я пользы отъ сѣнной трухи, которую я накладывалъ въ видѣ горячихъ припарокъ на все тѣло больного, обливая при томъ голову холодною водою. Если въ слѣдствіе постоянного употребленія подобныхъ средствъ пульсъ больного сдѣ-

радчикъ zajmował się od roku 1820 tѣm tłumaczeniem Pisma św. z języka staro sлавянскаго, przy korzystaniu z tekstu greckiego. Pięć milionów ludzi poznają pierwszy raz w swoim ojczystym języku Pismo święte.

Prezburg, 2 listopada.

Wczoraj o południu, przybył tu z Wiednia Królewski Namiestnik, Arcy-Xiążę Stefan, na statku parowym. Działo pozdrowiły dostojnego Xiącia, który wysiadłszy na ląd powitany był od władz miejscowych i licznie zgromadzonego ludu. Arcy-Xiążę Józef dniem jednym poprzedził dostojnego Xiącia Namiestnika.

Франція.

Парижъ, 9 listopada.

Z *Journal des Débats*: „Hr. Bresson, Posel francuzki przy dworze Neapolitańskim, zakończył życie w Neapolu. Dnia 2-go b. m., o godzinie 6 ej rano, znaleziono go w łóżku, zbitego krwią, z wielką raną na szyi, która, jak się zdaje, od cięcia brzytwą pochodzi. Okropna ta wiadomość nadeszła do Marsylii przez parostatek *Océan*. Bliższe szczegóły nie są wiadome, atoli nie ulega wątpliwości, że sam sobie odebrał życie.“

— Z tegoż samego dziennika: „Hr. Mortier, Posel francuzki przy dworze Sardynskim, postanowił w napadzie szaleństwa, siebie i dwoje swoich dzieci zamordować brzytwą. O tym zamiarze dowiedział się z listu, który do swjej małżonki napisał, i lubo z trudnością, przeszkodzone spełnieniu troistego mordu. Mówią, że od niejakiго czasu Hrabia cierpiał pomieszanie zmysłów.“

— Rozeszła się wieść, że Sędzia Instrukcyjny w sprawie Panny de Luzy, oświadczył w swjej konkluzji, że powinna być wypuszczona na wolność, i że jego sprawozdanie ma być wkrótce odczytane w Izbie Rządu, która wyda ostateczną decyzją.

— Hr. Sebastiani, mieszka ciągle w swoim pałacu, gdzie tak okropnie Xiążna Praslin zakończyła życie.

— Według listu z Barcelony, ogłoszonego w *Memorial des Pyrénées*, Królowa Krystyna oczekiwana była w Barcelonie. Rozeszła się wieść, że Królowa-matka ma się udać do Rzymu.

— Xiądz Lacordaire będzie miewał wielkopostne kazania w tutejszym katedralnym kościele, a to na szczególne wezwanie Arcybiskupa; rozpocznie zaś je mową pogrzebową na cześć O'Connell'a. W *Spectateur de Lyon* opisuje ten sławny kaznodzieja swe odwiedzinę w Paryżu. „Pius IX. — słowa są jego — jest samą dobrocią, rzetelnością, łagodnością, prostotą i spokojnością. Jego serce, pomiędzy tysiącami, otaczającymi go sprzecznościami, umiało znaleźć jedyną właściwą drogę. Można by rzec, że cały Rzym obchodzi ciągle od 18 miesięcy jedną wielką radością i czystością.“

— Oczekaj spuszczonej został w Hayre okręt, objętości

wstrzymała; nie trzeba także dawać więcej proszków gdy się po nich womit wznowia, a raczej wtenczas, można pozwolić choremu wypić filiżankę mięty lub mocnej herbaty. Podany tutaj sposób leczenia cholery, w pierwszym jej okresie, nie zawiódł mnie prawie nigdy, i z pomiędzy bardzo wielu i rozmaitych środków, które przepróbowałem, żaden inny nie okazał się do tylu zbawionym w skutkach swoich, jak korzeń Ipekakuany.

Lecz niestety, cholera szybko postępuje. Lekarz nie zawsze może pośpieszyć na ratunek chorego w pierwszym — tymczasem zaczyna się drugi jej okres, w którym, gdy już dolne wypróżnienia wycięły się i ustały, trwa jeszcze silne rzucie brzucha i stołcowe napieranie. Odechód uryny nie raz zatrzymuje się także, zjawiają się kurcze bolesne w różnych częściach ciała, skóra cierpnie, traci ciepło i życie, chory sinieje, i widocznie zagraża mu śmierć przez zatamowanie oddechu (*asphyxia*). W tak smutném położeniu, obowiązkiem jest Lekarza użyć wszelkich sposobów, aby obudzić transpiracyę skóry i przywieść krew do swobodnego krążenia. Do tego służą nacierania wszelkimi gryzącymi zewnętrznymi środkami, synapizma, kąpiele, zwyczajne i parowe i t. p. Widziałem też najwięcej pomyslnych skutków od przykładania potruchoy z siana, zaparzonej wrzącą wodą, na całe ciało, zlewając przy tѣm zimną wodę na głowę.

врѣ новый корабль въ 800 тоннъ, который получилъ названіе „Пій IX“, и назначенъ для плаванія между Гавромъ и Нью-Орлеаномъ.

— Архіепископъ Камбрейскій былъ торжественно встрѣченъ жителями Камбре, по возвращеніи изъ Рима въ званіи кардинала.

— Министръ юстиціи предписалъ всѣмъ генералъ-прокурорамъ, что впредь запрещается употреблять мышьякъ при балзамированіи мертвыхъ тѣлъ.

— Въ Алжирѣ построенъ будетъ великолѣпный театръ, иждивеніемъ принца Омальскаго.

— Въ городѣ Орлеанѣ воздвигнута будетъ конная статуя Іоанны д'Аркъ, представляющая ее въ полномъ вооруженіи.

— Кавалерійскіе полки получаютъ новое оружіе.

— Цѣны хлѣба и муки на здѣшнихъ рынкахъ значительно понизились; поэтому въ слѣдующую зиму всѣ надѣются на большую дешевизну.

10 Ноября.

Въ *Commerce* напечатанны слѣдующія подробности о графѣ Мортъе: графъ Мортъе (Гекторъ), французскій посланникъ при Туринскомъ дворѣ, есть второй сынъ маршала того же имени, который, какъ извѣстно, по званію своему президента совѣта и военнаго министра, находясь подлѣ Короля и закрывая его собою, убитъ былъ пулями изъ адекой машины Фіески, предназначенными для Короля и окружавшихъ его принцевъ, во время большаго смотра на тампльскомъ бульварѣ. Съ нѣкотораго времени въ графѣ Мортъе обнаруживались признаки минутнаго бѣшенства, и безъ всякой причины доходили до самыхъ насильственныхъ поступковъ. Третьяго дня, по утру, запершись съ двумя своими дѣтьми въ комнатѣ, занимаемаго имъ шатамскаго дворца, написалъ оцъ письмо къ своей женѣ и къ одному изъ своихъ друзей почти въ одинаковыхъ выраженіяхъ, въ коемъ извѣщалъ, что черезъ нѣсколько минутъ онъ и дѣти его будутъ жить. Извѣщенный объ этомъ начальникъ полиціи прибылъ въ шатамскій дворецъ, гдѣ присоединился къ нему Канцлеръ палаты перовъ. Графъ Мортъе, замкнувшись въ своей комнатѣ, съ бритвою въ рукѣ, которою размахивалъ надъ дѣтьми, или представлялъ къ себѣ, произносилъ ужасныя угрозы. Нужно было необходимо что-либо предпринять. Съ нимъ завели дружескую рѣчь, на которую онъ отвѣчалъ безсвязными словами о смерти и крови, послѣ чего, обращаясь къ сыну, коего держалъ на коленяхъ, сказалъ ему, что онъ долженъ умереть. Несчастное дитя, имѣющее не болѣе 11-ти лѣтъ, кричало, что не хочетъ умирать, и плакало, вырываясь изъ рукъ отца; за сими обращаясь къ 8-ми-лѣтней дочери, спрашивалъ ее: хочетъ ли она вмѣстѣ съ нимъ умереть. Бѣдняжка отвѣчала дѣтскимъ голосомъ, что не хочетъ разлучаться съ родителемъ, который, какъ казалось, принимался дѣйствительно исполнить свое ужасное намѣреніе. Лица, слышавшія за дверьми эти

лается полнѣе, и кожа его тѣплѣе, то уложивши его въ нагрѣтую кровать я прописывалъ ему Каломель со-вокупно съ опіемъ,

Rp. Calomelani gr. III. v. IV.

Opii puri gr. 1/4

Sacchari albi gr. X.

M. f. Pulvis d. t. d. N. IV.

D. S. Черезъ три часа по одному порошку принимать.

который въ этомъ состояніи болѣзни оказывался отличнѣйшимъ утѣлительнымъ и противу воспалительнымъ средствомъ. Ибо при несоразмѣрномъ наполненіи кровью внутреннихъ органовъ, всего чаще случается тогда воспаленіе: легкихъ, печени и мозга. На этотъ предметъ должно Врачу обратить особенное вниманіе и ни мало не уклоняться отъ употребленія противу воспалительныхъ средствъ, гдѣ они нужны, не смотря на слабость и изнуреніе больного.

Для подкрѣпленія силъ больного при благоприятномъ исходѣ холеры я прописывалъ для внутренняго употребленія съ весьма хорошимъ успѣхомъ слѣдующее:

Rp. Rad. Valerianae min. dr. 1 v. 1 1/2.

f. Inf. e. aq. f. s. q.

colaturae uncias octo.

a d d e

Liquoris anodini Min. Hoff. dr. 1/2.

Syrupi Rubi Idaei unc. 1.

800 бечекъ, который otrzymał nazwę *Piusa IX*, i przeznaczony jest do żeglugi między Havrem i Nowym-Orleanem.

— Miasto Cambrai, przyjmowało uroczyste swego Arcybiskupa, który powrócił z Rzymu ozdobiony kapeluszem Kardynalskim.

— Minister sprawiedliwości, zawiadomił Prokuratorów jeneralnych, że odtąd do balsamowania ciał nie wolno używać arszeniku.

— W Algierze, kosztem Xięcia Aumale, ma być wystawiony wspaniały teatr.

— W mieście Orleans wyniesiony będzie Joannie d'Arc posąg konny, wystawiający ją w całym uzbrojeniu.

— Lekkie pólki jazdy, mają otrzymać inny rodzaj uzbrojenia.

— Ceny zboża i maki na tutejszych targach tak znacznie spadły, że tej zimy spodziewają się wielkiej taniości.

Dnia 10 listopada.

W *Commerce* czytamy o Hr. Mortier następujące szczegóły: Hrabia Mortier (Hektor), Poseł francuzki przy dworze Turyńskim, jest drugim synem Marszałka tegoż nazwiska, który, jak wiadomo, w swym charakterze jako Prezes gabinetu i Minister wojny, jadąc obok Króla i zastaniając go sobą, zabity został przez wystrzelone z piekielnej maszyny Fi. schiego kule, przeznaczone dla Króla i otaczających go Królewiczów, w czasie wielkiego przeglądu na bulwarze Temple. Już od niejakiego czasu Hrabia Mortier objawiał symptomata umysłowej choroby i dopuszczał się bez żadnych powodów najgwałtowniejszych czynów. Onegdaj rano, zamknawszy się z dwojgiem swoich dzieci w jednym z pokoiów apartamentu, który w pałacu Chatam zajmował, napisał list do swojej żony i do jednego ze swych przyjaciół, prawie w jednakowych wyrazach, w którym oświadczył, że za kilka chwil, on i dzieci jego żyć przestaną. Uwiadomiony o tém zaraz Prefekt policyi, pośpieszył do pałacu Chatam, gdzie się z nim złączył Kanclerz Izby Parów. Hr. Mortier znajdował się ciągle w swym zaryglowanym pokoju, uzbrojony brzytwą, którą nad dziećmi wywijał, lub przeciw sobie wymierzał, wymawiając najstraszniejsze wyrazy. Wypadało koniecznie coś przedsięwziąć. Odzywano się do niego głosem przyjacielskim; odpowiadał słowami bez związku o śmierci i krwi; poczem obracając się do syna, którego trzymał schylonego na kolanach, mówił mu, że musi umrzeć. Nieszczęśliwe dziecko, mające lat 11, wołało, że nie chce umierać, i płakało wydzierając się z rąk ojca. Następnie zwracając się do 8-letniej córeczki, pytał ją: czy chce razem z nim umrzeć. Tłkwi dziewczynka odpowiadała głosem dziecinny, że nie chce rozłączać się z ojcem, który, zdawało się, że się zabierał rzeczywiście do wykonania swego okropnego zamiaru. Osoby, które słyszały za drzwiami te straszne słowa, przejęte były śmiertelnym dreszczem; jeden wyraz, jedno poruszenie mogło popchnąć rękę, którą szaleństwo wznosiło i wstrzymywało. U tych drzwi stali: Hrabini Mortier, Kanclerz Pasquier i Prefekt Delessert. Nakon-

Jeżeli dzięki niezmordowanemu użyciu tego rodzaju pobudzających zewnętrznych środków, puls chorego nieco się podniósł i skóra pocieplała, wtenczas położywszy go w ogrzane łóżko, zapisywałem kalomel z opium w następującej formie:

Rp. Calomelani gr. III v. IV.

Opii puri gr. 1/4

Sacchari albi gr. X.

M. f. Pulvis d. t. d. N. IV.

D. S. Co trzy godziny po jednym proszku używać.

Lekarstwo to albowiem uspakaja bole i działa przeciw-zapalnie, jest więc wyborym środkiem w tym stanie chorego, w którym, po uprzednim niestosunkowem spełnieniu krwią wewnętrznych organów, łatwo powstaje zapalenie płuc, mózgu lub wątroby. Na te często zdarzające się zapalenia w tym okresie choroby, Lekarz szczególnie baczny być powinien i nie wahać się w użyciu środków przeciw-zapalnych, gdy zachodzi tego potrzeba, bez względu nawet na ogólne wycieńczenie sił chorego.

Kiedy trzeba wzmoćnić chorego w razach, gdy już chorobę pomyślnie przeżył, bardzo dobrze służy następująca miktura:

Rp. Rad. Valerianae min. dr. 1 v. 1 1/2.

f. Inf. e. aq. f. s. q.

colaturae uncias octo.

a d d e

Liquoris anodini Min. Hoff. dr. 1/2.

Syrupi Rubi Idaei unc. 1.

ужасныя слова, проникнуты были смертельными страхом; одно слово, одно движение могло толкнуть руку, которую бышенство побуждало или удерживало. При дверях стояли: графиня Мортье, Канцлеръ Пакле и начальникъ полиціи Делессеръ. Наконецъ послѣ этихъ безконечныхъ трехъ часовъ разговора, молчанія и ожиданія, успѣли въ другія двери, давно не бывшія въ употребленіи, которыя отворили безъ шума, проникнуть въ его комнату и освободить дѣтей, которыхъ мать считала уже погибшими.

Но графъ Мортье продолжалъ держать въ рукѣ бритву, и ни какъ не лезъ было уговорить его, чтобы онъ оставилъ ее. Нѣсколько разъ приставлялъ онъ ее къ своему горлу; эта сцена продолжалась еще три четверти часа. Графъ желовался на преслѣдованія, коихъ былъ предметомъ, обвиняя префекта полиціи, что онъ пришелъ въ его квартиру, — канцлера, что покушается на его свободу, и объявляя, что будетъ жаловаться министру юстиціи. Г. Делессеръ пригласилъ его, чтобы онъ написалъ письмо къ министру, которое тотчасъ бы послалъ отправить къ нему; это была единственная мѣра, чтобы заставить его покинуть бритву, которую опасно было отнимать насильно. Графъ согласился написать письмо, съ условіемъ, чтобы префектъ полиціи стоялъ въ углу комнаты. Министръ юстиціи, предупрежденный о происходившемъ, тотчасъ отписалъ къ Г. Мортье; прося его пожаловать къ нему для переговоровъ на счетъ своей жалобы. Онъ рѣшился наконецъ отправиться къ министру и вышелъ; на лѣстницѣ сложилъ бритву и положилъ въ карманъ, а на дворѣ схватили его за руки и отвели въ больницу.

— Королевскій прокуроръ подалъ протестъ на рѣшеніе суда исправительной полиціи, приговорившаго графа Гомера къ 2-мѣсячному тюремному заключенію, за то, что онъ выстрѣлилъ въ мальчика, взлѣзшаго на дерево; между тѣмъ получено донесеніе, что графъ Гомеръ, человекъ 30-ти лѣтъ отъ роду, женатый, имѣющій троихъ дѣтей и владѣющій значительнымъ имѣніемъ, по объявленіи ему приговора, пришелъ въ такое волненіе, что опасались оставлять его одного. По отправленіи на охоту, съ однимъ служителемъ, онъ успѣлъ уклониться отъ его присмотра и вблизи того же дерева, на которомъ застрѣлилъ мальчика, приотстоявшись и проговоривши господню молитву, лишилъ себя жизни. Г. Гомеръ былъ потомокъ извѣстнаго генерала отъ артиллеріи, прославившагося въ царствованіе Людовика XIV, по имени коего называлъ фрегатъ *Gomer*, на которомъ Король Людовикъ Филиппъ ѣздилъ въ Англію.

— На биржѣ разнеслась молва, требующая подтвержденія, что самоубійство графа Брессона послѣдовало въ слѣдствіе спора между нимъ и графомъ Трапани, который долго искалъ руки Королевы Изабеллы.

— Въ *Commerce* разсказывъ объ этихъ ужасахъ, присовокупляють: мы припоминаемъ, что графъ Брессонъ отправленъ былъ въ Неаполь съ особенною миссією; относительно же графа Мортье, извѣстно, что онъ оставилъ Туринъ объявивъ себя противъ реформъ.

— Вчера случилось несчастное приключеніе съ Г. Мюре де-Боръ, на дворѣ министерства внутрен. дѣлъ. Въ ту минуту, когда онъ выходилъ изъ экипажа, лошади тронулись съ мѣста, вѣдствие чего онъ упалъ на мостовую и сильно ушибъ голову. Г. Мюре де-Боръ отведенъ былъ къ министру, графу Дюшателю, гдѣ осмотрѣли его рану и доставили ему медицинское пособіе.

— 4-го Ноября, около 6 часовъ по полуночи, на дилижансѣ, слѣдовавшій изъ Вавиа въ Лоріанъ, напало 12 человекъ, кои убивъ двухъ лошадей, ограбили его, взявъ 40,000 фр. Изъ двухъ конвоировавшихъ жандармовъ, одного убили, а другой усекалъ за помощію. Пассажиры и ихъ собственность остались цѣлыми.

А н г л і я.

Лондонъ. 8 Ноября.

Королева предположила лично открыть парламентъ, и по этой причинѣ не прежде какъ въ концѣ сего мѣсяца отправится въ Осборнгоузъ, гдѣ пробудетъ до праздниковъ Рождества Христова.

— Депутація Вестъ-Индской компаніи представила лорду Джону Росселю столь важныя обстоятельства, относительно торговли этой компаніи, что онъ обѣ-

нec, по трехъ блиско godzinaхъ rozmowy, milezenia, oczekiwania i niepewności, udało się innemu drzwiami, od dawna niebędącymi w użyciu, które bez hałasu otworzono, dostać się do jego pokoju i oswobodzić dzieci, które przywiedziona do rozpaczы matka miała już za stracone.

Але Hr. Mortier trzymał zawsze otwartą brzytwę w ręku, i nieczém nie dał się skłonić do jej porzucenia. Kilka razy przykładał ją do swojego gardła, i ta nowa scena trwała znów jeszcze całe trzy kwadransy. Hrabia uskarżał się gwałtownie na przesładowania, których był jakoby przedmiotem, obwiniając Prefekta Policyi, że gwałcił jego mieszkanie, Kancelarza, że się targa na jego wolność, i oświadczając, że przeciw obudwóm zanieśnie skargę do Ministra Sprawiedliwości. P. Delessert wezwał go, aby natychmiast napisał list do Ministra, który on obowiązując się przesłać; był to środek, aby go przywieść do wypuszczenia z rąk brzytwy, którą gwałtem odbierać było niebezpiecznem. Chory przystał na napisanie listu, ale pod warunkiem, iżby Prefekt policyi stał w oddaleniu w kącie pokoju. Minister sprawiedliwości, który już był uprzedzony, odisał natychmiast do P. Mortier, prosząc go, aby przyszedł do niego rozmówić się względem swoich zażaleń. Jakoż zdecydował się nakoniec pójść do Ministra, i wyszedł; na wschodach zamknął brzytwę i schował do kieszeni, a na dziedzińcu ujęto go pod ręce i zawieziono do domu zdrowia.

— Prokurator Królewski założył apellacyą oł wyroku Sądu policyi poprawczej w St. Omer, który Hr. Gomer skazał na dwumiesięczne więzienie, za postrzelenie chłopca, który wdrapał się na drzewo w jego ogrodzie; tymczasem donoszą z tegoż miasta, że pomieniony Hrabia, który ma lat 30, jest żonaty, posiada wielki majątek i jest ojcem trojga dzieci, po wysłuchaniu tego wyroku, okazał tak mocne wzruszenie, że nie śmiano zostawić go samego. Udawszy się jednakże na polowanie z jednym służącym, potrafił omylić jego czujność, i w pobliżności tegoż drzewa, gdzie postrzelił dziecie, zatrzymał się, zmówił pacierz, i sam wystrzałem odebrał sobie życie. P. Gomer był potomkiem nader znakomitego Jenerała artylleryi z czasów Ludwika XIV, od którego właśnie nazwano fregatę na *Gomer*, której Król Ludwik Filip odbywał podróż do Anglii.

— Na giełdzie rozeszła się wieść, potrzebująca potwierdzenia, że samobójstwo Hr. Bresson nastąpiło w skutku sporu między nim a Hrabią Trapani, który tak długo był jednym z ubiegających się o rękę Królowej Izabelli.

— *Commerce* opowiedziawszy te okropności, dodaje: Przypominamy, że Hr. Bresson posłany był do Neapolu ze szczególną misją. Co do Hr. Mortier, wiadomo, że opuścił Turyn oświadczyszy się przeciw reformom.

— Nieszczęśliwy przypadek spotkał wczoraj P. Muret de Bort na dziedzińcu ministerstwa spraw wewnętrznych. W chwili, gdy wysiadał z pojazdu, szarpnęły konie, przez co w skutku upadnięcia zranił sobie mocno głowę blisko skroni. Pan Muret de Bort zaprowadzony zaraz został do Ministra Hr. Duchatel, gdzie opatrzone mu ranę i wezwano lekarza.

— Dnia 4 listopada, około godziny 6 rano, dyliżans jadący z Vannes do Lorient, napadnięty został przez 12 ludzi, którzy zabijawszy dwa konie, takowy zrabowali, zabrawszy 40,000 fr. Z dwóch eskortujących żandarmów jeden został zastrzelony, drugi pędził szukać pomocy. Podróżni i ich własność pozostała nie tkniętą.

А н г л і я.

Лондонъ, 8 listopada.

Królowa postanowiła nakoniec osobiście zagać parlament i z tego powodu dopiero przy końcu bieżącego miesiąca uda się do Osbornehouse, gdzie do świąt Bożego Narodzenia zabawi.

— Deputacja spółki Zachodnio-Indyjskiej, tak ważne co do stosunków handlowych téj osady uczyniła Lordowi John Russel przedstawienia, że tenże przyrzekł zwołać radę

шалъ немедленно созвать совѣтъ министерства и сообщить депутатамъ результаты совѣщаній.

— Третьяго дня, въ собраніи директоровъ Остъ-Индской компаніи, графъ Дальгузи совершилъ присягу названіе Остъ-Индскаго генералъ-губернатора. Черезъ три дня отправится онъ въ Александрію со всѣмъ своимъ семействомъ. Вчера компанія давала для этого лорда большой прощальный обѣдъ, на которомъ находились нѣкоторые изъ министровъ.

— 22 с. м. лордъ Джонъ Россель и маркизъ Лансдоунъ дають обѣды для приверженцевъ министровъ, а лордъ Станлей для оппозиціонной партіи. Засѣданія парламента продолжатся одинъ только мѣсяцъ и будутъ закрыты предъ праздниками.

— Журналы наши занимаются по большей части соображеніемъ настоящаго общаго положенія страны, и затруднительнаго состоянія дѣлъ, которое въ слѣдствіе сего угрожаетъ министрамъ. Ирландія и денежный переломъ, или лучше порожденное симъ послѣднимъ прекращеніе работъ на заводахъ и желѣзныхъ дорогахъ, составляютъ два главнѣйшіе предмета этихъ соображеній. По увѣреніямъ *M. Herald*, около 150,000 человекъ останется на зиму безъ хлѣба. Работниковъ, неимѣющихъ уже нынѣ занятій, считаютъ до 30,000 чел. При такихъ обстоятельствахъ, будущее предвѣщаетъ мало хорошаго.

— Въ *Times* пишутъ весьма щекотливо относительно отзыва Папы на счетъ учрежденія ирландскихъ коллегій; кажется, что и англійское правительство было онымъ неприятно уколото. Полагаютъ, что эта мѣра Папы, не останется безъ вліянія на переговоры графа Минто.

— Въ здѣшнихъ газетахъ опять объявляютъ о нѣсколькихъ банкротствахъ въ Лондонѣ. Въ провинціяхъ обнаружено вдругъ нѣсколько, коихъ недостатки весьма значительны.

— Въ *Morning-Chronicle* утверждаютъ, что въ непродолжительномъ времени англійскій банкъ получитъ 2,000,000 ф. ст. золотомъ.

— Извѣстія изъ Ирландіи все болѣе и болѣе печальны, голодъ и болѣзни со всего своего жестокою развиваются въ южныхъ и западныхъ провинціяхъ, а Англія не имѣетъ уже тѣхъ средствъ для вспоможенія, которыми обладала въ прошедшемъ году.

БЕЛЬГІЯ.

Брюссель, 10 Ноября.

Вчера Король открылъ засѣданія палаты рѣчью, въ коей изъяснилъ свое удовольствіе, что Бельгія находится въ дружественныхъ отношеніяхъ съ сосѣдними государствами, а равно, что онъ заключилъ торговый трактатъ съ Королемъ обѣихъ Сицилій и надѣется войти вскорѣ въ подобные договоры и съ другими государствами. За симъ Е. В., говоря о внутреннихъ дѣлахъ, сообщилъ палатамъ, что имъ вскорѣ будутъ представлены проекты о распространеніи общественнаго благосостоянія. По возвращеніи изъ зданія штатовъ, Король дѣлалъ смотръ національной гвардіи, какъ это обыкновенно бываетъ въ подобныхъ торжественныхъ случаяхъ.

41. Нолября.

Вчера палаты занимались повѣркою полномочій вновь избранныхъ членовъ.

Комиссія назначенная для составленія проекта о защитѣ края, состоитъ подъ начальствомъ военнаго министра, изъ 4 офицеровъ генеральнаго штаба, 4 генераловъ пѣхотныхъ войскъ, 4 генераловъ кавалеріи, 3 офицеровъ инженернаго и 4 офицеровъ артиллерійскаго вѣдомствъ. Генераль Гобле назначенъ вице-президентомъ, а поручикъ Бріамонъ секретаремъ оной комиссіи.

ШВЕЙЦАРІЯ.

Кантонъ Бернскій.

Сегодня (6-го Нолября), второй представитель Форорта Берна на Сеймѣ, совѣтникъ правительства Шнейдеръ, принимаетъ должность президента Союза; Оксенбейнъ поступаетъ въ главные начальники Бернскаго резерва, состоящаго изъ 22,000 человекъ.

— Неприятныя дѣйствія противъ Фрейбурга начнутся, по всему вѣроятію, только въ Понедѣльникъ, 8-го Нолября. До этого дня время будетъ употреблено на приготовленіи.

Ministrów i natychmiast o wypadku jęj narad deputacyą zawiadomić.

— Onegdaj na zgromadzeniu dyrektorów Wschodnio-Indyjskiej kompanii, Hr. Dalhousie składał przysięgę jako Jenerałny Gubernator Indyi Wschodnich. Pojutrze z całą swoją rodziną odpłynie do Alexandryi. Wczoraj, też kompania dawała dlań wielką biesiadę pożegnalną, na której znajdowało się kilku Ministrów.

— Dnia 22 b. m., Lordowie: John Russel i margr. Lansdowne, dają obiady ministeryalne, a Lord Stanley obiad opozycyjny. Parlament, jeden tylko miesiąc obradować będzie i przed świętami odroczy swe posiedzenia.

— Dzienniki zajmują się po większej części uwagami nad ogólnem położeniem kraju, i nad kłopotami, jakie ztąd Ministrom zagrażają. Irlandya i przesilenie pieniężne, a raczej w skutku ostatniego zaprzestanie robót w fabrykach i przy kolejach żelaznych, są dwoma głównemi przedmiotami tych uwag. Według *Morning-Herald*, około 150,000 ludzi pozostanie na zimę bez chleba. Nie mających zatrudnienia robotników liczą już teraz do 30,000. Przy takich okolicznościach, przyszłość wroży mało dobrego.

— *Times* wynurza się z wielką drażliwością względem wyrzeczenia Papieża przeciw ustanowieniu irlandzkich kollegiów, i zdaje się, że i rząd angielski nieprzyjemnie tam został dotknięty. Sądzą, że ten krok Papieża, nie pozostanie bez wpływu na układy Hrabiego Minto.

— Dzienniki tutejsze donoszą znowu o nowych upadłościach w Londynie. Na prowincyi ogłoszono ich też kilka razem, których *passiva* mają być bardzo znaczne.

— *Morning-Chronicle* utrzymuje za rzecz pewną, że w krótkim przeciągu czasu wpłynie do banku Angielskiego przeszło 2,000,000 funt. szter. w złocie.

— Doniesienia z Irlandyi są coraz smutniejsze, głód i choroby nawiedziły już w całej swojej sile powiaty południowe i zachodnie. Anglia zaś nie posiada już tych samych środków pomocy co w roku przeszłym.

ВЪ БѢЛГІА.

Bruxella, 10 listopada.

W dniu wczorajszym, Król zagał Izby prawodawczej mową, w której wynurzył swoje radość, że z postronkami mocarstwami w przyjaźnych zostaje stosunkach, tudzież że zawarł przymierze handlowe z Królem Obojga Sycylii, i ma nadzieję, że niebawem z innemi mocarstwami w podobne wejdzie układy. Następnie przeszedł Monarcha do spraw wewnętrznych i zawiadomił Izby, że podane im będą projekta do prawa, mające na celu pomnożenie pomysłowości publicznej. Wróciwszy z pałacu Stanów, odbył Król, jak zwykle przy podobnej uroczystości, przegląd tutejszej gwardyi narodowej.

Dnia 11 listopada.

W dniu wczorajszym Izby zajmowały się sprawdzeniem pełnomocnictw swoich członków nowo-wybranych.

— Kommissya, mająca się zająć systematem obrony kraju, zostająca pod przewodnictwem Ministra wojny, składa się z 4-ch oficerów sztabu jenerałnego, z 4 ch Jenerałów piechoty, z 4-ch Jenerałów jazdy, 3-ch oficerów od inżynierii i 4-ch oficerów artylleryi. Jenerał Goblet mianowany jest Wice-Prezesem tej kommissyi, a Porucznik Brialmont, Sekretarzem.

ШВАЙЦАРІЯ.

Kanton Bernski.

Дзiс (6 Лiстопадa) другi репрезентант Рзадзачагo Кантонa на Сеймi, Радча Рзаду *Schneider* обемжуе обовязек Презеса Зв'язку, Рзечывiшi бовiм Презес, *Ochsenbein* отримав доводзтво над одводова чзгсцiа воiска Бернскагo, складажачагo сiя з 22,000 людзi.

— Непрыязнiцкiе кроки пречiвко Фрыбургowi розпочна сiя, подлуг вшзлкiгo правдоподобiяства, допiеро в Понедзiаек, 8 лiстоп. До тзй за сiя пory цаы чзас узыты бзджiе на прыгзтованiа.

— Последний номер Бернской народной газеты вышел в свет с черною каймою; в началъ листа находится слѣдующее уведомленіе: „Съ сегодняшняго числа, въ народной газетѣ не будутъ болѣе помещаемы статьи съ разсужденіями о раздорахъ Союза. Доколѣ мы могли считать хотя на малѣйшее вліяніе нашихъ словъ, мы неусурашимо и убѣдительно увѣщевали къ миру. Теперь рѣшатъ событія. Да сохранитъ Богъ отечество!“

— Въ извѣстіяхъ изъ Швейцаріи, отъ 8-го Ноября, пишутъ: „Въ ту минуту, какъ мы пишемъ эти строки, начинается злополучная междоусобная война. Ваадтская дивизія получила приказаніе двинуться впередъ, и займетъ сегодня (два баталіона) Фрейбургскій городокъ Эставайе (или Стеффисъ), на Пешательскомъ Озерѣ. Другіе баталіоны пойдутъ по большой дорогѣ на Фрейбургъ, на который нападутъ завтра; Бернская дивизія направилась на него со стороны Лаупена и Муртена, со многими артиллерійскими ротами. Въ Фрейбургѣ находятся 5000 войска и 7000 милиціи; для защиты города устроены передовые земляные валы. Если не начнутъ бомбардированіемъ, то можно ожидать упорной, кровопролитной борьбы.“

— Кажется, пишутъ въ *Journal des Debats*, Фрейбургцы рѣшились разрушить два великолѣпные проволочные моста, ведущіе въ ихъ главный городъ. Извѣстно, что эти мосты, истинные памятники новѣйшаго стротельнаго искусства, переброшены съ одной горы на другую, надъ оврагами въ нѣсколько сотъ метровъ глубиною и почти такой же ширины.

— Въ Бернскомъ Округѣ Юры (такъ называемомъ Франш-Монтань) обнаружилось движеніе противъ правительства; два собранные тамъ баталіона отказались выступить. Туда отпавлены другія войска, для водворенія порядка.

— Въ ночи съ 7-го на 8-е Ноября, въ Цюрихѣ получено извѣстіе, что жители Швица сожгли мостъ на Силѣ (*Sihl*), на границѣ Швица съ Цугомъ. Ранершвилльскій мостъ (простирающійся, какъ извѣстно, черезъ Цюрихское Озеро) разобранъ до границы Санктъ Галлена.

— Баронъ Крюденеръ, Императорско-Россійскій посланникъ въ Швейцаріи, выѣхалъ изъ Цюриха.

— Одинъ Американскій купеческій домъ предложилъ Союзу заемъ въ три милліона франковъ на удовлетворительныхъ условіяхъ.

Кантонъ Швицъ.

Непріятельскія дѣйствія начались, и изъ Альтдорфа получено о нихъ слѣдующее донесеніе: „Во Вторникъ (2 Ноября), вечеромъ, 560 человекъ милиціи, съ 4 пушками, двинулись къ Сен-Готару, чтобы занять темошній проходъ. Въ Четвергъ, утромъ, они уже стояли у гостиницы на Сен-Готарѣ. Между тѣмъ, нѣсколько ротъ Валлійцевъ вступили въ Альтдорфъ. Въ Пятницу (5 Ноября), утромъ, получено съ эстафетою извѣстіе, что три роты Валлійцевъ, стоявшихъ еще въ Урзернѣ, вызваны на Сен-Готаръ, ибо тамъ опасались нападенія со стороны Тессинцевъ. Въ-самомъ-дѣлѣ, вечеромъ 4 числа, патруль изъ 15-ти чел., слишкомъ далеко проникшій, за темнотою, въ тессинскую землю, подвергся нападенію, причемъ изъ засады были застрѣлены подполковникъ Бальтазаръ (изъ Люцерна) и Юліи Арнольдъ, начальствовавшій надъ патрулемъ. Остальные едва успѣли спастись поспѣшнымъ отступленіемъ. Сноу-минутою (5 Ноября, въ часъ по-полудни, прискакалъ нарочный, съ извѣстіемъ, что Тессинцы напали на нашихъ на Сен-Готарѣ и уже давно съ ними сражаются. Военный совѣтъ тотчасъ же послалъ туда на помощь 240 чел. милиціи.“

И т а л і я.

Римъ, 30 Октября.

Часть французской эскадры, 24 с. м., бросила якорь въ виду гавани Чивитавеккїи, и ожидаетъ прибытія пароваго корвета, на которомъ находится вице-адмиралъ принцъ Жуэвильскій.

— Одинъ изъ высшихъ штабъ-офицеровъ, который по поводу полученія имъ важнаго поста въ Романіи, имѣлъ вчера продолжительное совѣщаніе съ кардиналомъ статс-секретаремъ, увѣряетъ, что сей же кардиналъ объявилъ ему, что онъ никогда и не думалъ о томъ, чтобы просить объ отставкѣ, и что разнесшійся въ этомъ отношеніи слухъ, совершенно неоснователенъ.

— Остатніи номеръ *Narodowej Gazy Berneskiej* указалъ на черную обводку; на началу аркуша находится слѣдующее оглошеніе: „Od dnia dzisiejszego w gazecie narodowej nie będą się mieścić artykuły o nieporozumieniachъ Sejmu. Dopókiśmy mogli liczyć choć na najmniejszy wpływъ słówъ naszychъ, mężnie i stanowczo nakłaniaлиśmy do pokoju. Teraz los oręża wszystko rozstrzygnie. Oby Bógъ zachowałъ ojczyznę!“

— Востатнихъ вѣдомостяхъ изъ Швейцаріи подъ 8-го Листа читаемъ: „Въ chwili kiedy to piszemy, zaczyna się złowroga wojna domowa. Dywizya Waadtlandzka (два баталіоны) otrzymała rozkazъ wyruszenia w pole i zajmie dzisiaj miasteczko Fryburskie *Estawije* (lub *Steffis*) leżące nadъ jezioremъ Neufchatel. Inne баталіоны udadzą się wielką drogą do Fryburga, na który jutro uderzą; dywizya Berneska idzie przeciwko niemu ze strony Laupen i Murten, z wielu rotami artylleryi. W Fryburgu znajduje się 5,000 wojska i 7,000 milicyi; dla obrony miasta usypaane są z ziemi wały. Jeśli nie zaczną od bombardowania, należy oczekiwać uporczywej i krwawej walki.“

— Zdaje się, piszą w *Journal des Débats*, iż mieszkańcy Fryburga mają zamiarъ zniszczyć dwa wspaniałe wiązające mосты, prowadzące do ichъ głównego miasta. Wiadomo że te mосты, prawdziwe arcydzieła nowożytnей sztuki budowniczej, przerzucone są z jednej góry na drugą, po nad przepaścią na kilkaset metrów głęboką i szeroką.

— W Berneskim Okręgu Jury, (takъ названымъ *Franch-Montagne*) wybuchnęło nieposłuszeństwo przeciwko Rządowi; два zgromadzone там баталіоны nie chciały wyruszyć w pole. Posłano tam inne wojska dla przywrócenia porządku.

— W nocy z 7-go na 8-my Listopada, w Zürich otrzymano wiadomość, że mieszkańcy Szwycu spalili most na rzece *Sihl*, na granicy Kantonu Szwyc od strony Kantonu Zug. Most Rapeschwilski, przechodzący, jakъ wiadomo, przezъ jezioro Zürich, został rozebrany aż do granicy St. Gallen.

— Baron Kriidener, Cesarско-Rossyjski Posel w Szwajcaryi wyjechał z Zürich.

— Pewny amerykański handlowy dom ofiarował Związkowi pożyczkę 3,00,000 franków, na dostępnych warunkachъ.

Кантонъ Швицъ.

Кроки неприязнелискіе już się rozpoczęły; z Ałtdorfъ otrzymano następną wiadomość: „We wtorek, 2 go List. wieczoremъ, 560 ludzi milicyi, ze 4 ma działami, wyruszyli na górę św. Gotarda dla osadzenia tamiecznej drogi. We czwartek, zrana, wojsko stało już przy klasztorze (*Hospice*) na górze. Tymczasemъ kilka rot Wallijskichъ wkroczyło do Ałtdorfъ. W piątek, (5 List.) zrana, otrzymano przezъ sztafetę wiadomość, że trzy rotы Wallijskie, stojące jeszcze w Urzern, przywołane zostały na górę św. Gotarda, gdzie tamъ obawiano się napadu ze strony Tessynczyków. W rzeczy samej, wieczoremъ 4 List., patrol z 15-tu ludzi, który za daleko, z powodu ciemności, posunął się w głąb kraju Tessynskiego, został nagle napadnięty, przy czymъ z zasadki poległ odъ kuli Podpułkownikъ Baltazarъ (z Lucerny) i Juliusz Arnold, dowodzący patroliemъ. Reszta zaledwie spiesznemъ cofnięciemъ ocalić się potrafiła. W tej chwili (5 List.) o godzinie 1-jej z południa, przybiegł umysłny goniec z wiadomością, że Tessynczycy napadli na naszychъ na górze św. Gotarda i już dawno z nimi bój toczą. Rada wojenna niezwłocznie tamъ wysłała na pomoc 240 ludzi.“

W z o s n y.

Rzym, 30 października.

Чесъ эскадры французскїей d. 24 h. m. zarzuciła kotwice przedъ portem Civitavecchii i oczekuje na przybycie korwety parowej, mającej na swymъ pokładzie Wice-Admirała Xięcia Joinville.

— Jeden zъ wyższychъ штабъ-офицеровъ, który z powodu otrzymanego ważnego stanowiska w Романіи, miałъ długą naradę z Kardynałem Sekretarzemъ Stanu, zapewnia, iż tenże Kardynał oświadczyłъ mu, że nigdy nie myślałъ wcale o wzięciu dymissyi, i że pogłoska puszczona w tymъ względzie, zupełnie jestъ bezzasadna.

Патеръ Вентура, другъ Ляманне, пользующійся неограниченною довѣренностію какъ народа, такъ и Папы, нѣтъ ежедневно трудится вмѣстѣ съ Его Святѣйшествомъ. Слышно, что вскорѣ произведенъ онъ будетъ въ кардиналы. Подъ его смотрѣніемъ выйдетъ вскорѣ изъ печати записки Пия IX.

— Въ заливѣ Спеція стоитъ нынѣ 5 лин. кораблей и 3 пароходные фрегаты, съ 6—7,000 французовъ.

— Сегодня разнесся слухъ, что Англичане произвели высадку въ Сицилію.

Туринаѣ, 1 Ноября.

Въ *Пiemонтской Газетѣ* содержится слѣдующее: „29-го я. м. Король утвердилъ законъ объ уголовномъ судопроизводствѣ, основанномъ на словесномъ объясненіи и публичности. Все устройство судебныхъ мѣстъ преобразовано и упрощено; исключительныя постановленія, по большей части, уничтожены, да и въ администраціи, особенно въ ея сношеніяхъ съ юстиціею, введены улучшенія; даже, положено основаніе болѣе свободной системѣ общиннаго и областного управленія, и вообще вся полиція подвергнута благотворной реформѣ. Наконецъ, Король, желая явить своимъ подданнымъ доказательство своего отеческаго довѣрія и постоянной любви къ распространенію просвѣщенія, утвердилъ проектъ новаго закона касательно личнаго печатанія, въ которомъ строгость постановленій смягчена, „сколько было совместно съ пользами религіи, нравственности и правильнаго веденія государственныя дѣла.“

Эта крайне радостная вѣсть пробѣжала бѣглымъ огнемъ по всемъ сословіямъ гражданъ, и въ одно мгновеніе въ городѣ раздался одинъ голосъ восторга. Вчера вечеромъ городъ былъ великолѣпно иллюминированъ, и всѣ площади и улицы наполнены народомъ, безпрерывно восклицавшимъ: „Да здравствуетъ Король!“ да здравствуетъ Карлъ Альбертъ!“

— Въ той же газетѣ напечатано объявленіе о по-
слѣдовавшемъ королевскомъ утвержденіи постройки
железной дороги изъ Турина въ Генуу, чрезъ Санъ-
Піеръ-д'Арену.

— Сію минуту получено здѣсь извѣстіе, что герцогъ Моденскій, встревоженный духомъ неповиновенія, обнаруживающимся въ его странѣ, и можетъ быть еще болѣе волненіемъ умовъ въ Тосканѣ, рѣшившійся накопещь просить Австрію подкрѣпить его войсками, для обезпеченія спокойствія. Здѣсь полагаютъ, что Австрія откажетъ въ просимой помощи, такъ же, какъ она отказала въ подобной просьбѣ герцогу Луккскому.

Диворно, 1 Ноября.

Утверждаютъ, что В. герцогъ Тосканскій спеша на желаніе жителей двухъ провинцій бывшаго Лукскаго герцогства, который по слѣдъ заключеннаго трактата должны быть присоединены къ моденскому и пармскому герцогствамъ, положить въ замѣнъ за эти округа, предложить свои имѣнія, состоящія въ Германіи. Фивиданская провинція, долженствующая быть присоединенною къ моденскому герцогству, состоитъ изъ слѣдующихъ округовъ: Фивидано, Алаханго, Калиде, Рейе, Террарасса, Монтивиоза, Мивоччано, Галидиано, Кастильоне, Порта и часть Леаргскаго округа.

— Моденскія войска, выступившія для занятія Фивиданской провинціи, получили противное повелѣніе и временно расположились въ Мааса; но должно предполагать, что переговоры какъ относительно Фивиданской такъ и понтремолійской провинцій, кончатся присоединеніемъ сихъ двухъ провинцій къ герцогству Тосканскому.

— Еще въ прошедшую Субботу прибылъ въ Ливанскую гавань принцъ Жуэвильскій на пароходномъ фрегатѣ *Titan*, и тотчасъ отправился къ французскому консулу; пробывъ нѣсколько дней въ этомъ городѣ, отправилъ обратно въ Спецію, гдѣ стоитъ французскій флотъ.

— Ojciec Ventura, wielki przyjaciel X. Lamennais, posiadający nieograniczone zaufanie tak u ludu jak u Papieża, pracuje teraz codziennie z Ojcem św. Słychać, że wkrótce mianowany będzie Kardynałem. Pod kierunkiem jego wyjdą wkrótce z druku Roczniki Piusa IX.

— W zatoce Spezzia stoi teraz 5 okrętów lin. francuz-
kich i 3 fregaty parowe, z 6—7000 osady.

— Dziś rozeszła się wieść, że Anglicy wylądowali w Sy-
cylii.

Turyn, 1 listopada.

Urzędowa Gazeta Piemontese z d 30 października, ogłosiła co następuje: „Dnia 29 października, Król zatwierdził nowy kodex prawa kryminalnego, oparty na systemacie ustnych rozpraw i publiczności posiedzeń sądowych. Cała organizacya sądowicza została zupełnie przekształcona i uproszczona; jurydykcyę wyjątkowę, po większej części zniesionę; w administracyi też, zwłaszcza w stosunkach jej ze sprawiedliwością, wprowadzono znaczne ulepszenia. Położono zasady swobodniejszego systemu municypalnego i prowincjonalnego zarządu, opartego na własnym wyborze Radzców mianowicie cała policya uległa ważnej i pożądanej reformie. Nakoniec Król, „chcąc okazać swoim poddanym dowód ojcowskiego zaufania i ciągłej troskliwości o rozszerzenie oświaty“, „utwierdził projekt nowego prawa względem druku, w którym surowość dotychczasowej cenzury złagodzoną została, „o ile to dało się pogodzić z interessem religij, obyczajów i regularnego prowadzenia spraw rządu.“

Ta uauwyczej radośna wiadomość, przebiegła żywym ogniem po sercach obywateli wszelkiego stanu, i w jednej chwili rozległ się w całym mieście jeden odgłos wdzięczności i uniesienia. Wczoraj wieczorem całe miasto było wspaniale oświetlone, a wszystkie ulice i place napełnione ludem, wydającym bezprzystanne okrzyki: „Niech żyje Król! Niech żyje Karol-Albert!

— W tejże gazecie doniesiono o nastąpiłóm już zezwoleniu Królewskiem, na budowę drogi żelaznej z Turynu do Genui, przez *San Pietro d'Arona*.

— W tej chwili otrzymano tu wiadomość, że Xiążę Modeny, niepokoiony duchem nieposłuszeństwa, okazującym się w jego państwie, a może być jeszcze bardziej burzeniem się umysłów w Toskanii, postanowił nareszeć prosić Austryę o pomoc zbrojną dla utrzymania spokojności. Tu sądzą, że Austrya odmówi żądanej pomocy, tak jak już odrzuciła podobną prośbę Xięcia Lukki.

Liworno, 1 listopada.

Zapewniając, że W. Xiążę Toskański skłaniając się do życzenia mieszkańców dwóch prowincyi dawnego Xięstwa Lukieskiego, które, stosownie do Wiedeńskiego traktatu przejść mają pod panowanie Xięcia Modeny i Xiężnej Parmy, postanowił, w zamian za te okręgi, ofiarować dobra swoje w Niemczech położone. Prowincya Fivizzano, mająca odpaść do Xięstwa Modenckiego, składa się z następujących okręgów: Fivizzano, Alajano, Calice, Rejo, Terrassa, Montignosa, Minociano, Galliciano, Castiglione, Porta, i część okręgu Larga.

— Ponieważ wojska Modenskie, które wyruszyły były dla zajęcia prowincyi Fivizza i o, otrzymały rozkaz przeciwny i tymczasowo stanęły kwaterą w Massa, mniemać wypada, że układy o to terytorjum, równie jak o prowincję Pontremoli, wyjednają pozostawienie obu tych obwodów pod panowaniem Toskańskiem.

— Jeszcze w przeszłą Sobotę zawinął do portu Liworny Xiążę Joinville na parowej fregacie *Titon* i udał się natychmiast do Konsula francuzkiego; zabawiwszy zaś dni kilka w tym mieście, odpułynął na powrót do Spezzia, gdzie stoi flota francuzka.